

Oponentský posudek diplomové práce

Název práce: **VIRTUÁLNÍ PROSTOR JAKO ZDROJ SOCIÁLNÍ EXKLUZE ROMŮ: ČERNOŠSKÁ GHETA, HIP HOPEŘI A RAPEŘI JAKO VZORY ROMSKÉ MLÁDEŽE**

Autorka práce: Bc. et Bc. Alžběta Brychtová, DiS.

Obor studia: Etika v sociální práci

Předložená práce spadá do oboru studia a splňuje základní požadavky na tento typ závěrečné práce. Silná stránka práce spočívá v tom, že se autorce podařilo objevit zajímavý a pravděpodobně dosud málo zkoumaný fenomén, který vystihuje již názvem své diplomové práce. Nicméně, už co se týká názvu, byl bych „opatrnější“. Virtuální prostor jistě není *jediným* a pravděpodobně ani *nejsilnějším* zdrojem sociální exkluze Romů. Navíc sama autorka v závěru explicitně tvrdí: „Z analýzy dat *nevyplývá přímá souvislost* mezi romskými rapery a sociální exkluzí romské mládeže.“ (s. 65, kurzíva Šimek). Adekvátnější název by proto mohl znít třeba takto, ve formě otázky: „Virtuální prostor jako jeden z možných zdrojů sociální exkluze romské mládeže? ...“.

Jakožto oponent se zde zaměřím na některé slabiny práce, s úmyslem nabídnout autorce zpětnou vazbu, která ji může orientovat v přípravě na obhajobu:

1) Ke gramatice a stylistice: Ojediněle se vyskytují gramatické chyby či překlepy (s. 9, 15, 17, 52, 64) a nadbytečná písmena (např. s. 46, 59). Větší pozornost a pečlivost by si jistě zasloužila také, a především, stylistická forma textu. A to nejen ve smyslu „doladění“. Na některých místech text celkově „sklouzává“ do hovorové podoby a volba některých výrazů a slovních spojení je neadekvátní či nevhodná pro odborný text (např. „Sociální status se staví na základě prezentace...“ (s. 12); „Přenos hip hopu... bývá vysvětlován přisvojením si kultury...“ (s. 14); „Lokální rapeři většinou řeší hulení a nudu ve městě, ...“ (s. 17). U této poslední věty navíc není zcela jasné, zda ji autorka v (lehce) obměněné podobě přejímá z parafrázovaného zdroje či nikoli.). Texty rapových „písní“ často obsahující slangové výrazy a silné vulgarismy bych neuváděl přímo v textu, ale v poznámce pod čarou.

2) K formě: Kromě samotného výzkumu má ostatní text více či méně charakter *kompilace*. V této souvislosti takřkajíc „bije do očí“ poněkud nelogická forma členění (např. 7. kapitola má pouze část 7.1, podobně „zvláštní“ členění mají i kap. 1, 5 a 6). Co se týká výzkumu, autorka se mj. odvolává na „původní výzkum“, který prováděla ve své bakalářské práci (srov. 9.3), avšak na svou bakalářskou práci *žádným způsobem neodkazuje*. To je poněkud matoucí. Bakalářskou práci pouze uvádí v seznamu literatury. Fakt, že – a proč – se autorka nějakým způsobem vztahuje ke své bakalářské práci, měl být jasně a srozumitelně vysvětlen již v úvodu.

3) K obsahu si dovoluji položit následující otázky:

- V závěru autorka upozorňuje na „negativní vliv“ hip hopu a rapu na romskou mládež (srov. s. 65), překvapivě by však nakonec chtěla u romské mládeže „podpořit využití rapu k jeho původnímu významu, tedy [k] upozorňování na sociální útlak a nespravedlnost“ (s. 67).
 - Není to rozpor? Anebo jsou negativní stránky hip hopu a rapu pouze akcidentální?
- Autorka dále rovněž uvádí: „Hip hopovou tvorbu je možné také využít k podpoře rozvoje romské kultury, zejména v práci s romským jazykem“ (tamtéž), na druhou stranu ovšem naznačuje – a myslím, že to vyplývá i z celkového hodnocení a jednotlivých ukázek –, že hip hop a rap nejsou způsoby projevu kompatibilní s kultivací projevu a rozšiřováním slovní zásoby (srov. s. 66).
 - Není to opět rozpor? Je možné (nejen) romský jazyk rozvíjet a kultivovat – a to zejména u romské mládeže – s pomocí hip hopu a rapu, anebo nikoli?
 - A je vůbec romská kultura, ve své esenci, kompatibilní s hip hopen a rapem?

Předloženou diplomovou práci navrhuji hodnotit jako *velmi dobrou*, konečné hodnocení bude záviset na tom, jak autorka svou práci obhájí.

Vojtěch Šimek, 16. 8. 2022